

EKO-MODA RIVOJLANISHINING IJTIMOIIY VA IQTISODIY MUHITGA O‘Z TA‘SIRINI KO‘RSATISHI MASALALARI

<https://doi.org/10.5281/zenodo.10493512>

Irgasheva Ma’suda Maxamadnazimovna

Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti

“Libos dizayni” kafedrası o’qituvchisi

ANNOTATSIYA

Maqolada eko-moda, ya’ni ekologik moda, kiyim, aksessuar va boshqa modadagi mahsulotlarni ishlab chiqish va ishlatish jarayonida ekologik muhitga e’tibor qaratish; eko-moda davom etishi, modaning ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy muhitga o’z ta’sirining o’sishi tahlil etilgan.

***Kalit so’zlar:** eko-moda, chiqindilarsiz dizayn, samarali dizayn, soda moda, trend, ishlab chiqarish, iste’molchi.*

АННОТАЦИЯ

В статье основное внимание уделяется экомоды, то есть экологической моде, одежде, аксессуарам и другим модным товарам в процессе разработки и использования; анализируется продолжение экомоды, рост влияния моды на экологическую, социальную и экономическую среду.

***Ключевые слова:** экомода, безотходный дизайн, эффективный дизайн, устойчивая мода, тренд, производство, потребитель.*

ABSTRACT

The article focuses on eco-fashion, that is, ecological fashion, clothing, accessories and other fashion products in the process of development and use; the continuation of eco-fashion and the growing influence of fashion on the ecological, social and economic environment are analyzed.

***Keywords:** eco-fashion, waste-free design, efficient design, sustainable fashion, trend, production, consumer.*

KIRISH

Zamonaviy moda yo’nalishidagi liboslar iste’molchilar uchun turli darajadagi narxlarda mavjud. Eko-moda, ya’ni ekologik moda, kiyim, aksessuar va boshqa modadagi mahsulotlarni ishlab chiqish va ishlatish jarayonida ekologik muhitga e’tibor qaratadi. Eko-moda davom etishi, modaning ekologik, ijtimoiy va iqtisodiy muhitga o’z ta’siri bilan o’sishi demakdir.

ADABIYOTLAR TAHLILI

“Eko-moda rivojlanishining ijtimoiy va iqtisodiy muhitga o‘z ta‘sirini ko‘rsatishi masalalari” nomli mavzuni yoritish jarayonida Usmanova Nargizaning 2022 yil chop etilgan “Moda sanoatida “Zero waste” ning o‘rni va uning o‘ziga xos konsepsiyasi” sarlavhali maqolasidagi tahlil natijalari, Yunusxodjayeva Saule Abutalibovnaning 2023 yil chop etilgan “Barqaror modani shakllantirishda transformatsiyalanuvchi liboslaning o‘rni va ularda an‘anaviy libos elementlarining qo‘llanilishi” maqolasidagi ma‘lumotlar, hamda internet sahifalaridagi ba‘zi ma‘lumotlar asos bo‘lib xizmat qildi.

MUHOKAMA VA NATIJALAR

Eko-moda rivojlanishining ijtimoiy va iqtisodiy muhitga o‘z ijobiy ta‘sirini ko‘rsatishini tashkil etish uchun quyidagi muhim yo‘llarni ko‘rib chiqish mumkin.

Materiallarning tanlanishi: eko-moda, qisqa muddatli materiallarning ishlatilmasini, uni qayta ishlash vaqti davomida boshqa dizaynda qo‘llanilgan mahsulotlarga o‘zgartirilgan materiallarni ishlatishni talab qiladi. Bu, plastik va boshqa zararli materiallarning o‘rniga, tabiiy materiallar, paxta, zigir, konop va boshqa ekologik materiallarni o‘z ichiga oladi.

Ishlov berish jarayonlari: eko-moda, o‘rganish va ishlov berish jarayonlarini o‘z ichiga oladi, shuningdek, sanoat chiqindilari va o‘zgaruvchan moddalar ishlatilmaydi. Bu, energiya va suvni samarali ishlatishni, ortiqcha ishlov berishni va tarqalish jarayonlarini boshqarishda sodiq bo‘lishni talab qiladi.

Vaqtinchalik moda: eko-moda, vaqt o‘tishi bilan takrorlanib turadigan modaning ortidan chiqarilishini ta‘minlashni talab qiladi. Bu, modadagi eng so‘nggi trendlarni iste‘molchilar uchun bir oz o‘gargan, zudlik bilan va yutuqli ishlab chiqarishni talab qiladi.

Ulashuvchi va ijtimoiy muhitga o‘z hissasini qo‘shish: eko-moda, ijtimoiy va ulashuvchi muhitni o‘z ichiga oladi. Yangi libosda qo‘llanilayotgan dizaynlar ijtimoiy muhitda xalqaro hamkorlikni va o‘zaro hurmatni rivojlantirishga imkon beradi.

Qayta ishlov berish va qayta ishlab chiqariladigan mahsulotlar: eko-moda, mahsulotlarga qayta ishlov berish jarayonlarini tashkil etish va ishlab chiqarilgan mahsulotlarning qayta ishlanishi bo‘yicha qo‘llaniladigan texnologiyalarni mustahkamlashni talab qiladi. Bu, atrof-muhitga zarar keltirmaydigan, yoki zarar kamaytiradigan, qayta ishlanadigan liboslarni yaratishga imkon beradi.

Bu turdagi eko-moda prinsiplariga amal qilgan brendlar va dizaynerlar ko‘p. Ulardan bir qancha misollar "Eco Fashion" (Ekologik Moda) yoki "Sustainable Fashion" (Sodda Moda) deb nomlanadi.

Tarqalish jarayonlarini optimallashtirish: eko-moda, modaning har bir jarayonini sodiqlik va ekologiyaga muvofiq o'rganib, optimallashtirishni talab qiladi. Bu, material tanlash, ishlov berish va transport jarayonlarini yaxshi boshqarishni o'z ichiga oladi.

Texnologiyalarni yangilash: eko-moda, texnologik innovatsiyalarga o'z aloqasini o'z ichiga oladi. Yangi, ekologik va qisqa muddatli materiallar ishlab chiqarish, tarqalish jarayonlarini samarali boshqarish va modaning turli jarayonlarini sodda, shaffof va ekologik qilish uchun yangi texnologiyalarni qo'llab-quvvatlashni talab qiladi.

Mijozlarga ta'sir ko'rsatish: eko-moda, mijozlarga modaning ekologik tuzilishi, uning ishlab chiqarilishi va ishlatilishi haqida xabardor bo'lishni ta'minlaydi. Mijozlar, sotuvchilar va dizaynerlar o'rtasida o'zaro aloqalarni rivojlantirish uchun kommunikatsiya va ta'lim jarayonlarini mustahkamlash muhimdir.

Ijtimoiy hamkorlik va o'zaro yordam: eko-moda, qo'shimcha rivojlanayotgan brendlar, dizaynerlar va tadbirkorlar orasida ijtimoiy hamkorlik va o'zaro yordamni o'stirishni ta'minlaydi. Moda sohasidagi hodisalar, foydalanuvchilar bilan aloqalar tuzish, ekologik dizayn yaratuvchilari o'rtasidagi muloqot va ko'rgazmalar mavzusini o'z ichiga oladi. Mijozlarni habardor qilish: eko-moda sohasidagi yangiliklar va yangi mahsulotlar haqida mijozlarni ma'lumotlantirish muhimdir. Shuningdek, modaning ijtimoiy va ekologik ta'siri haqida mijozlarni ogohlantirish, modaning zararli ta'siri kamaytirilganini tushuntirish muhimdir.

Qo'shimcha hodisalar va tadbirlar: eko-moda sohasidagi yangiliklarni taqdim etish uchun qo'shimcha hodisalar, ko'rgazmalar va moda namoyishlarini tashkil etish muhimdir. Bu tadbirlar moda sohasidagi yangi g'oyalar, texnologiyalar va dizaynlarning ijtimoiy muhiti yaxshilashiga xizmat qiladi.

Modaning doirasini kengaytirish: eko-moda, modaning asosiy doirasini kengaytirishni talab qiladi. Bu, modaning so'nggi tendentsiyalariga o'zaro moslashish va yangi modellar va dizaynlarni o'z ichiga olishni bildiradi. Modaning doirasini kengaytirish, uni boshqa sohalar bilan bog'lash va yangi mulohazalarni integratsiyalash imkoniyatini yaratadi.

Dizaynerlar va brendlar orasida ko'p yonaltirilgan hamkorlik: eko-moda sohasidagi dizaynerlar va brendlar o'rtasida keng ko'lamda yo'naltirilgan hamkorliklar o'rnatish muhimdir. Birgalikda ishlab chiqarish, barcha jihatlarini ekologik va ijtimoiy sodiqlik prinsiplariga muvofiq rivojlantirish, innovatsion texnologiyalardan foydalanish va bir-birimizga o'rgatish orqali soha yaratuvchilari hamkorlikni oshirish imkoniyatlarini yaratadi.

Ekologik dizayn va modaning iqtisodiy afzalliklarini o'rgatish: modaning ekologik tuzilishi va ishlab chiqarilishi, modaning iqtisodiy afzalliklari va ekologik darajasini tushuntirish uchun ko'rsatmalar tashkil etish muhimdir. Bu ko'rsatmalar, moda sohasidagi xodimlarni, dizaynerlarni, sotuvchilarni va boshqa soha ishtirokchilarini ekologik modaga qiziqtirish va bu sohada boy fikrni rivojlantirishga yordam beradi.

Sodda modadagi modellarga qo'shimcha ta'rif berish: modaning ijtimoiy va ekologik qo'llanilishi haqida jamiyatni xabardor qilish uchun sodda modadagi modellarga ekologik sohaga qo'shimcha ma'lumot berish muhimdir. Modellarga ekologik va sodda modaning ro'yxatdan o'tgan turlarini tushuntirish, shuningdek, sanoatning qaysi qismlaridan o'tkazilganlarini va ishlab chiqarilganlarining ijtimoiy va ekologik ta'sirini o'rgatish, ularni qo'llab-quvvatlash talab qilinadi.

Tayyor mahsulotlarni yekazib berishni optimallashtirish: eko-moda, modaning transport jarayonlarini ham ekologik va iqtisodiy qilishga intilishadi. Mahsulotlarni yetkazib berishda eng samarali tizimlarini tanlash, ta'minlash va sodda moda mahsulotlarini sotish uchun qulay yetkazib berish tizimlarini rivojlantirish muhimdir.

Kolleksiyalarni muhimlik darajasiga ko'tarish: kiyimning ekologik va ijtimoiy ta'sirini oshirish uchun, sodda modadagi har bir yangi kolleksiya muhimlik darajasini ko'tarishga intiladi. Bunday kolleksiyalar, modaning ekologik tuzilishi va ijtimoiy muhitga qanday ta'sir ko'rsatishi haqida ma'lumot berish, ijtimoiy muhitni o'zgartirish, eng so'nggi tendentsiyalarni namoyish etish va sodda modaga qiziqish ortishida muhim ro'l o'ynaydi.

Ozod va ijtimoiy loyihalarga yordam berish: eko-moda sohasidagi faoliyat ko'rsatuvchilar, kompaniyalar va sotuvchilar, ozod va ijtimoiy loyihalarga yordam bera olishadi. Bu tadbirlar orqali sodda moda va ekologik moda uchun loyihalar olib borish, o'zaro fikr almashish va sodda modadagi yangi yondashuvlar uchun laboratoriyalar yaratish muhimdir.

XULOSA

Bu qadamli davom etish tadbirlari, modaning eko-moda va ekologik moda yo'nalishidagi rivojlanishni oshirishga yordam beradi. Eko-moda, modaning ijtimoiy va ekologik muhitga ta'siri haqida o'z ichiga olgan mazmunlarni o'zgartirish uchun yangi yondashuvlarni qabul qilmoqda. Bu soha yaratuvchilari, sotuvchilar va mijozlar o'rtasida o'zaro muhitni tashkil etish va sodiqlikni ta'minlashda keng samarali hamkorlikni keltirib charishga yordam bera olishi mumkin.

Eko-moda, modaning ijtimoiy va ekologik ta'siri haqida yangi ma'lumotlar olish, o'zaro ko'rsatmalar va tadbirlar tashkil etish, va sohadagi har bir insonning qat'iyat

bilan boshqariladigan bir muhit yaratishni talab qiladi. Bu, sohadagi barcha ishtirokchilar uchun sodiqlik va ekologik tarzda faoliyat ko'rsatish imkoniyatlarini ochadi. Eko-moda sohasidagi bu kabi ishlar davom etish jarayoni, ishlab chiqarish jarayonlarini sodda va ekologik qilish, eko-modaga qo'llaniladigan materiallarni to'g'ri tanlash va taqdim etish, modaning xalqaro ishtirokini o'zgartirish va kreativ yondashuvlarni o'rtacha ko'rishni o'z ichiga oladi. Bu, sohadagi barcha ishtirokchilar uchun sodiqlik, ekologiya va ijtimoiy sodiqlikni oshirishda yaxshi natijalarga erishilishi amaliyotda isbotlangan.

REFERENCES

1. Usmanova, N. (2022). MODA SANOATIDA "ZERO WASTE" NING O'RNI VA UNING O'ZIGA XOS KONSEPSIYASI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(1), 1121-1129.
2. Abutalibovna, Y. S., & Muratovna, K. U. (2022). Formation of the national clothes of the inhabitants of Surkhandarya under the influence of local living conditions. *Eurasian Journal of History, Geography and Economics*, 5, 31-35.
3. Юнусходжаева, С. А. (2019). ЁШ РАССОМНИ ЎҚИТИШДА САМАРАЛИ УСУЛЛАРДАН ФОЙДАЛАНИШ. *ПЕРЕКРЁСТОК КУЛЬТУРЫ*, 1(4).
4. Yunusxodjayeva, S. A. (2023). BARQAROR MODANI SHAKLLANTIRISHDA TRANSFORMATSIYALANUVCHI LIBOSLARNING O'RNI VA ULARDA AN'ANAVIY LIBOS ELEMENTLARINING QO'LLANILISHI. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 3(2), 360-365. Abutalibovna, Y. S. (2021). Using Effective Methods in Teaching a Young Artist Is a Pledge That Talented Young People Will Become Mature Specialists. *Eurasian Research Bulletin*, 2, 31-33.
5. Zaripova, M. S. (2022). TRAINING OF A FUTURE DESIGNER IN THE PROCESS OF CREATING A MODEL FOR A DESIGNER-ENGINEER, TECHNOLOGIST, ECONOMY, MASTER. *Oriental renaissance: Innovative, educational, natural and social sciences*, 2(Special Issue 4-2), 115-121.